

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus II. Quomodo Deus amet creaturas possibles?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

Resp. negando sequelam, & probationem distinguo. si non formaliter eminenter contineat motivum & actum alterius virtutis, concedo, si

contineat, nego, & pariter dist, min, nego consequentiam.

ARTICULUS II.

Quomodo DEVS amet creaturas possibles?

SUMMARI A.

1. Liberè amat DEVS creaturas actuales.
2. Amor inefficax creaturarum possibilium probatur auctoritate.
3. Multiplex ratio hujus sententia.
4. Est amor inefficax & simplicis complacentia.
5. S. Dionisii auctoritas in oppositum accipienda est de amoris efficacia.
6. Quandoque potentia necessariò feratur ad obiecta materialia?
7. Spiritus S. etiam ex amore creaturarum possibilium procedit.
8. Quomodo voluntas infinita necessitariò possit per obiectum finitum.
9. Quomodo obiectum intellectus sit simplicius, quam obiectum voluntatis?
10. DEVS semper vult optimum formaliter.
11. Quales actus & virtutes voluntatis sint admittenda in DEO?

S. I.

Datur in DEO amor erga creaturas possibles.

Suppono, DEUM liberè amare creaturas actuales, quia liberè illas producit. Est quippe amor DEI non affectivus, qui bonitatem supponit in rebus, à qua trahatur & afficiatur, sed effectivus, qui ipsam bonitatem & amabilitatem ponit in rebus. Vult igitur DEUS bonum creaturis, quia esse, & quidquid bonitatis ipsi superstruit, tribuit: eaque de causa creaturas amat, quid enim aliud est amare, quam alicui bonum velle? hoc ipso autem liberè amat, quia cuilibet creaturæ liberè tribuit suum esse. De creaturis possibilibus major est disceptatio: dum rigidiores Thomista possibilis ab omni boni commercio proferunt, ideòque ab obiecto Divinae voluntatis excludunt. Alii cum Marco de Serrà mitiori calculo inter obiecta simplicis complacentia, non tamen amoris efficacis admittunt.

Cui posteriori sententia subscribo. Stat pro hac sententia S. Dionysius c. 4. d. Divinis Nomin. dicens: *bonum se extendit ad existentia & non existentia*. Si ergo non existentia (possibiles nempe creaturæ) possunt habere rationem boni, nihil obstat, quo minus possint terminare Divinam voluntatem; cum hoc unicum sit contrariae partis fundamentum, quòd possibilis sint omni bonitate destituta. Accedit Auctoritas S. D. qui hinc q. 37. a. 2. absque ulla exceptione dicit; *Sicut Pater dixit se & omnem creaturam Verbo, quod genuit, ita diligit se & omnem creaturam Spiritu Sancto*. Sed Pater dicit se & omnem creaturam possibilem Verbo, quod genuit: imò per se tantum dicit creaturam possibilem, neque enim, nisi concomitanter ex

B. P. Mez. Theol. Schol. Tom. I.

actualium creaturarum amore verbum procedit: ergo diligit se & omnem creaturam possibilem Spiritu sancto: quia nec Spiritus S. nisi concomitanter tantum ex amore creaturarum actualium procedit. Præterea idem S. D. i. contra gent. c. 84. dicit: *DEVS non vult nisi ea, quæ sunt, vel possunt esse bona*: ergo inter obiecta Divinae voluntatis admittit bona possibilis, præsertim cum S. D. subdat, solum impossibilem secundum se non esse voluntatem in DEO.

Ratio quoque est primò. Divina voluntas extendit se ad omne bonum, in quod voluntas potest ferri; sed voluntas ferri potest in bonum possibile: ergo minor constat nostræ experientia, qui sæpe appetimus possibilis, uti cum Christus Marci 14. oravit. *Pater omnia tibi possibilia sunt, transfer calicem hunc a me*. Ubi Christus scivit, translationem calicis tantum esse possibilem.

Confirm. Possumus velle possibilis tantum (ut patet in prædicto exemplo) absque peccato: sed tunc DEUS vult, ut velimus talia: ergo vult DEUS possibilis.

Ratio est secundò. DEUS necessariò vult suam bonitatem ut communicabilem creaturis: ergo necessariò vult creaturas possibles, sine quibus non est communicabilis.

Confirm. primò. Ex eo, quòd idea Divinae sint imitabiles per essentia, non possunt cognosci, nisi cognitis possibilibus: ergo etiam ex eo, quòd bonitas Divina per essentiam est communicabilis, non potest amari, nisi ametur terminus hujus communicabilitatis, h. e. creaturæ possibles ratione ideæ.

Confirm. secundò. Bonitas actualis rerum terminat efficacem voluntatem DEI: ergo bonitas possibilis terminat inefficacem voluntatem DEI. Consequentia probatur: Infinita voluntas extendit se ad omnem bonitatem, sicut infinita scientia ad omnem veritatem: ergo sicuti scientia speculativa DEI extenditur ad omne verum possibile: ita inefficax voluntas DEI ad omne bonum possibile.

Confirm. tertio. Qui vult finem, vult necessariò etiam ea, sine quibus finis esse non potest, ut habet S. D. hic. a. 3. atqui necessariò DEUS amat suas ideas, potentiam, bonitatem: ergo etiam necessariò amat creaturas, sine quibus illæ esse non possunt.

Dixi tamen: hunc amorem esse simplicis complacentia & inefficacem, ut occurreret scrupulo Adversariorum, qui cum in S. D. legunt, amorem DEI erga creaturas esse effectivum, ex eo inferunt: ergo creaturæ possibles, quæ non efficiuntur à DEO, non diliguntur ab ipso. Sed

U n i m i.

nimirum loquitur S. D. de amore efficaci, non inefficaci & simplicis complacentiæ, quem ad possibile terminari dicimus. Imò sicut Adversarii concedunt nobiscum, scientiam simplicis intelligentiæ esse virtute & quasi in actu primo causam rerum, ita similiter nobiscum rectè dicent, amorem possibilem esse virtute, & quasi in actu primo effectivum: sicut enim efficax DEI voluntas est in actu secundo amor effectivus, in quantum vult & approbat actualem habitudinem rerum ad esse, ita inefficax DEI voluntas, & quam vocamus simplicis complacentiæ, est amor virtute, & in actu primo effectivus, in quantum approbat, & sibi complacet in habitudine possibili, quam res habent ad esse: sicut & ipse artifex, antequam decernat artificiosam formam in opus inducere, prius in ideato à se concepto, & per ideam artis representato complacentiam habet. Non ideo tamen ista complacentia & amor possibilem erit actus liber in DEO, cum non fundetur in contingenti & libera, sed necessaria connexionem, quam habent possible cum Divinis ideis, omnipotentia, & bonitate.

§ II.

Solvuntur objectiones.

5. Dices tamen primò: S. D. hic a. 3. universa- liter ait, *alia à se DEVM non necessario, sed libere velle*. Quod repetit I. cont. gent. à c. 81. & alibi. Resp. S. Doct. hic loqui de amore efficaci, non de amore simplicis complacentiæ.
6. Dices secundò: quælibet potentia non nisi ad rationem formalem sui objecti fertur necessario, necessitate quoad specificationem; sed res creatæ possibile non pertinent ad objectum formale Divinæ voluntatis: ergo. Resp. dist. maj. nisi sint aliqua necessario connexa cum illo specificativo, conc. si sunt connexa, nego. sed possible non pertinent ad objectum specificativum Divinæ voluntatis, ut neque sint necessario connexa cum illo, nego, ut sint connexa, conc. min. & nego consequentiam.
7. Dices tertio: sequeretur, quòd Spiritus S. procederet ex amore creaturarum, quòd tamen communiter Theologi non admittunt in Tract. de SS. Trinit. Resp. tam parùm esse inconveniens, ut Spiritus S. procedat ex amore per modum simplicis complacentiæ ad creaturas terminato; quàm quòd Verbum procedat ex cognitione possibilem: imò hoc insinuat S. D. loco supra cit. Unde Theologi communiter de efficaci amore actualium creaturarum loquuntur, cum negant Spiritum S. ex illo per se procedere.
8. Dices quartò, Objectum finitum & inadæquatum non potest necessitare voluntatem infinitam; sed creaturæ possibile tantum sunt objectum inadæquatum & finitum: ergo non possunt necessitare Divinam voluntatem. Resp. objectum finitum & inadæquatum non potest voluntatem infinitam necessitare, necessitate objectivâ, & purè ex parte sui proveniente, conc. subjectivâ, & proveniente ex infinitate subjecti, nego. sicut enim ex infinita perfectione subjecti, & cognitionis Divinæ provenit, ut quamvis possible ra-

tionem sui non habeant infinitam scibilitatem, tamen necessario cognoscantur, quia nimirum necessario comprehendendo suam omnipotentiam, etiam necessario comprehendit DEUS omnium terminum connexum cum illa; ita etiam ex infinita perfectione subjecti & voluntatis Divinæ provenit, ut necessario amando suam bonitatem & omnipotentiam, necessario amet terminos cum illa necessario connexos.

Dices quintò. Objectum intellectus juxta S. D. infra q. 82. a. 3. est simplicius & magis absolutum, quàm objectum voluntatis. h. e. interprete Caietano, objectum intellectus est quidditas rei sub conceptu quidditatis, voluntatis verò objectum est res prout existens: ergo possibile, que præcendunt ab ordine ad existentiam, possunt quidem esse objectum Divinæ scientiæ; non autem voluntatis. Resp. objectum intellectus five verum esse magis absolutum, quàm sit objectum voluntatis, quia verum, quod est objectum intellectus, potest absolute concipi sine habitudine ad esse, ut fit in speculationibus Mathematicis, at verò objectum voluntatis aliquam requirit habitudinem ad esse. Nec tamen requiritur actualis habitudo; sed sufficit possibile juxta dicta.

§ III.

Corollaria.

Colliges primò: Si objectum volitum formaliter spectetur, DEUM semper illud velle, quod est optimum: secus si spectetur materialiter, & contentivè. Formaliter spectatur volitum, prout subest motivo formali bonitatis Divinæ, que semper est infinite perfecta. Materialiter spectatur, prout est in seipso: & sic certum est, unam creaturam esse alterâ meliorem: imò optimum de perfectissimam produci non posse constat ex dictis de perfectione DEI.

Colliges secundò. Illas virtutes & actus voluntatis in DEO formaliter admittendos, qui nullam dicunt imperfectionem. Unde primò est in DEO non tantum amor, de quo diximus, sed est gaudium, delectatio & fruius, quia hoc dicit quietem voluntatis in objecto volito: sed hoc maxime locum habet in DEO, qui est sibi sufficientissimus. Secundò est in DEO Zelus juxta illud Ex. 24. *Ego sum Dominus DEVS tuus fortis Zelotes*. Nam Zelus secundum S. D. 1. 2. q. 23. a. 4. nil aliud importat, quàm intrinsecum amorem fortiter excludentem contra sibi contrarium; sed DEUS ita intrinsecè amat suam gloriam: ergo. Tertio est in DEO formaliter misericordia, quoad effectum sollevandi alienam miseriam, quia ut sic nullam dicit imperfectionem; non autem quantum ad motum appetitus sensitivi, qui est tristitia de malo alieno. Quarto est in DEO formaliter justitia distributiva quoad æquillimam distributionem juxta cuiusque accipientis proportionem & dignitatem: non autem secundum obligationem ortam ex jure recipientis. Et sic alia quoque virtutes & actus, quatenus ab imperfectione absolvi nequeunt, non sunt formaliter in DEO, uti Justitia commutativa, que supponit

nie debitum legale, & suo loco tractabitur, temperantia, quæ tendit ad passiones in ordine continentas, odium, quod pro objecto terminativo habet malum quæ tale: ira, quæ supponit tristitiam ex injuria illata acceptam: desiderium, quod fertur in bonum abiens, excluduntur à voluntate

DEI, ideòque si legimus in S. Scriptura, DEUM irasci ut psal. 59. *odisse omnes, qui operantur iniquitatem.* psal. 5. metaphoricè ista sunt accipienda, ratione nimirum alicujus effectus, qui apud homines ex odio vel ira solet procedere.

ARTICULUS III.

Quotuplex sit voluntas in DEO?

SUMMARI A.

1. Divisio voluntatis in DEO est materialis.
2. Alia voluntas absoluta & efficax, alia conditionata, & inefficax.
3. Quid sit voluntas antecedens & consequens?
4. Voluntatem antecedentem esse voluntatem beneplaciti ostendit auctoritas S. Scripturæ.
5. Probat preparatio mediæ sufficientiæ ad salutem.
6. Et universalis cura tam de singulis, quam omnibus hominibus.
7. Confirmat exemplum Judicis.
8. Voluntatem antecedens non inducit imperfectiorem.
9. Instantia de voluntate conditionata & metu.
10. Exponuntur varia auctoritates S. Scripturæ.
11. Divisio voluntatis in antecedentem & consequentem est adequata.
12. Aliquando voluntas antecedens & consequens conjunguntur.

§. I.

Divisio voluntatis.

1. Voluntatem divisio non ex aliqua intrinseca distinctione virtuali, quam in una linea non dari pridem dictum; sed ex objectorum materialium voluntatum diversitate, circa quæ Divina voluntas versatur, accipitur: & solet primò dividi voluntas DEI in voluntatem signi & beneplaciti ex S. D. a. 11. voluntas beneplaciti est propriè & formaliter voluntas, quia est actus Divinae voluntatis formaliter in DEO existens. Voluntatem verò signi non est propriè sed metaphoricè voluntas; quia non est ipse actus Divinae voluntatis, sed extrinsecum signum illius, quo modo testamentum dicitur voluntas testatoris. Ejusmodi signa S. D. a. 1. enumerat 5. tria respectu boni scilicet operationem, præceptum & consilium. duo respectu mali, scilicet prohibitionem & permissiorem, hoc verò comprehensa.

Præcipit, ac prohibet, permittit, consulit, implet,

Existis signis sola operatio est infallibile signum absolute & veræ voluntatis in DEO, ideòque semper incidit cum voluntate beneplaciti; quia est impossibile DEUM non velle, quod operatur, omnia enim, quæ voluit, fecit in celo & in terra.

2. Voluntatem beneplaciti ulterius dividitur in antecedentem & consequentem: sicut & in absolutam & conditionatam, efficacem & inefficacem.

R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. 1.

Voluntas absoluta & efficax est, quæ absolute & efficaciter decernit effectum; ideòque semper impletur, de qua etiam dicitur Ezech. 3. *non est, qui tuae voluntati possit resistere.* Voluntatem conditionatam & inefficacem est, quæ sub conditione vult aliquid effectum, ideòque non semper impletur, sed impletur, si poneretur conditio, v. g. si homines facerent, quod deberent.

Voluntas antecedens non ex eo dicitur, quòd sit quaedam generalis & indifferentis voluntas antecedens nostræ voluntatis determinationem (quo modo exponit Vasquez) sed quòd per illam DEUS vult aliquid, prout secundum se & sua intrinseca, præcise circumstantiis, est aliquid bonum & conveniens. Voluntatem consequens est, non quæ DEUS vult post determinationem nostræ voluntatis, sed quæ DEUS vult aliquid in particulari, ut vestitum omnibus circumstantiis. Nam ut S. D. voluntas comparatur ad res, secundum quod in se ipsis sunt: in se ipsis autem sunt in particulari; unde simpliciter volumus aliquid, secundum quod volumus illud consideratis omnibus circumstantiis particularibus, quod est consequenter velle. Idcirco voluntas consequens semper est absoluta & efficax; voluntas verò antecedens, nisi conjungatur cum consequente, est inefficax. Nam ut ibidem S. D. patet, quòd, quidquid DEUS simpliciter vult, fit: licet illud, quod antecedenter vult, non fiat. his positis sit

§. II.

Voluntas antecedens est voluntas beneplaciti.

CONCLUSIO. Non solum voluntas consequens, sed etiam antecedens, est vera & sincera voluntas beneplaciti. Ita Thomistæ cum S. D. cit. a. 11.

Probat primò de variis Scripturis ut Ezech. 18. *nunquid voluntatis mee est mors impij, dicit Dominus DEUS, & non, ut convertatur à viis suis, & vivat?* c. 33. *vivo ego dicit Dominus: nolo mortem impij, sed ut convertatur impius à via sua, & vivat.* 2. Petri 3. *nolens aliquis perire, sed omnes ad penitentiam reverti.* potissimum verò ex illo 1. Tim. c. 2. *DEUS vult omnes homines salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire.* idque confirmat Apostolus ex eo, quòd unus est mediator DEI & hominum Christus Jesus, qui dedit seipsum redemptorem pro omnibus. Ex quibus

U 2

Pro-